

Juściński, Marcin / Łuczkiwicz, Piotr

"III. Protohistorická konference >>keltské, germánské a časně slovanské osídlení<< (pozdní doba laténská, doba římská, stěhování národů a časně slovanské období). Sídliště, sídlištní objekty a nálezy a jejich význam pro chronologii protohistorického vývoje, Mikulov, 29.10-2.11.2007" : (...)

Archeologia Polski Środkowowschodniej 10, 366-368

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Marcin Juściński, Piotr Łuczkiwicz

**III. Protohistorická konference „keltské, germánské a časně slovanské osídlení“
(pozdní doba laténská, doba římská, stěhování národů a časně slovanské období)
Sídliště, sídlištní objekty a nálezy a jejich význam
pro chronologii protohistorického vývoje, Mikulov, 29.10-2.11.2007
(Międzynarodowa konferencja naukowa w Mikulovie)**

W dniach 29 października – 2 listopada 2007 roku w salach zamku w Mikulovie w Czechach odbyła się kolejna¹ (trzecia już) odsłona cyklicznej konferencji *Archeologie barbarů*. Tym razem jej tematem były problemy osadnictwa i osad w strefie między Wisłą a Dunajem od okresu lateńskiego po początki wczesnego średniowiecza. Organizatorem spotkania były Archeologický ústav AV ČR w Brnie, Katedra praktické a experimentální archeologie Uniwersytetu w Hradec Králové, Ústav archeologie a muzeologie Masarykova Univerzita w Brnie oraz Regionální muzeum w Mikulovie. Personalnie pieczę nad przebiegiem konferencji sprawowali dr dr Eduard Droberjar oraz Balázs Komoróczy. W założeniu, cały cykl spotkań *Archeologie barbarů* ma na celu wymianę doświadczeń i prezentację wyników badań młodego pokolenia badaczy (oraz studentów) z Czech, Słowacji i Polski. Stronę polską reprezentowali tym razem: dr Maciej Karwowski, mgr Agnieszka Reszczyńska i mgr Iwona Florkiewicz (Uniwersytet Rzeszowski), dr Piotr Łuczkiwicz i mgr Marcin Juściński (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie); dr Marek Olędzki (Uniwersytet Łódzki); prof. dr hab. Tadeusz Makiewicz i dr Andrzej Michałowski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) oraz dr Daniel Žychliński i mgr Piotr Pachulski (firma archeologiczna „Thor” z Poznania). Ogółem wygłoszono 37 referatów.

¹ E. Droberjar, M. Lutovský (ed.), *Archeologie barbarů 2005. Sborník příspěvků z I. protohistorické konference „Pozdně keltské, germánské a časně slovanské osídlení”*, Kounice, 20-22. září 2005, Praha 2006; E. Droberjar, O. Chvojka (edd.), *Archeologie barbarů 2006. Příspěvky z II. protohistorické konference, České Budějovice 21-24.11.2006*. Archeologické výzkumy v jižních Čechách, Supplementum 3, České Budějovice 2007.

Wykład wprowadzający *K chronologickému třídění sídlištních objektů doby římské na Moravě*, wygłosił nestor czeskiej i środkowoeuropejskiej archeologii późnego okresu rzymskiego i okresu wędrówek ludów, prof. dr hab. Jaroslav Tejral. Grupę referatów dotyczących okresu lateńskiego, młodszego okresu przedrzymskiego i wczesnego okresu rzymskiego otworzyło wystąpienie Igora Bazovskega, Radoslava Čambala i Miloša Gregora odnośnie osady z miejscowości Chorvátski Grob. W tej sekcji prezentowane były także materiały ze stanowiska w Blansku (Josef Wilczek), oraz dacka ceramika z Prellenkirchen w Dolnej Austrii (dr M. Karwowski). Ceramice dackiej, tym razem jednak z datowanych na wczesny okres rzymski stanowisk kultury przeworskiej, poświęcone było wystąpienie mgr I. Florkiewicz. Problematykę ceramiki lateńskiej i wczesnorzymskiej jako źródła informacji chronologicznych zanalizował dogłębnie Vladimír Salač. Lubelskim akcentem było wystąpienie dr. P. Łuczkiwicza, w którym szczegółowo omówił wyniki swych wieloletnich badań na osadzie kultury przeworskiej w Sobieszynie.

Kolejna grupa referatów koncentrowała się na zagadnieniach chronologii najwcześniejszego osadnictwa germańskiego. Dr E. Droberjar w bardzo obszernym wystąpieniu przedstawił swoje ustalenia odnośnie najwcześniejszego horyzontu osadnictwa swebskiego w Czechach, natomiast Vladimír Varsík omówił najstarsze osady germańskie w zachodniej Słowacji.

Bardzo licznie reprezentowany był blok tematyczny odnoszący się do wczesnego i środkowego okresu rzymskiego. W tej serii można było posłuchać wystąpień Tomáša Zemana, omawiającego stan badań osadniczych na Morawach, Jána Jílka i Vita Vokolka, prezentujących materiały z osady w Slepoticích koło

Pardubic, oraz Jána Beljaka, przedstawiającego osadę w Štúrovie. Bardzo interesująco przedstawiała się także osada z miejscowości Slatnice, prezentowana przez Františka Kašpárka, na której znaleziono m.in. dom halowy o powierzchni ponad 360 m². Najciekawszymi znaleziskami z osady w Mikulovicach (referat Jakuba Halamy, J. Jílka i Radka Sedláčka) były natomiast liczne fragmenty importowanych naczyń *terra sigillata*. Dr M. Olędzki przedstawił kompleks osadniczy z Wólki Domaniowskiej koło Radomia, natomiast A. Michałowski osadę w Szymkowie na Dolnym Śląsku. Przedmiotem wystąpienia mgr M. Juścińskiego była bardzo interesująca, jednodworcza osada kultury przeworskiej z Tarkawicy na Lubelszczyźnie.

Z omawianym powyżej blokiem chronologicznym korespondowała grupa wystąpień prezentujących materiały i stanowiska rzymskie. Kristián Elschek i Ján Rajtár przedstawili obszerne studium na temat badań rzymskiego obozu marszowego w Závode. Soňa Klanicová zaprezentowała znaleziska *terra sigillata* z osady Mušov-Burgstall, a Marek Kalábek rzymskie i germańskie materiały z okolic Hulína. Jaroslav Jiřík i Milan Řežáč podzielili się swymi uwagami odnośnie najnowszych czeskich znalezisk barbarzyńskich naśladownictw ceramiki rzymskiej. Niejako podsumowaniem tej części obrad było bardzo obszerne i szczegółowe wystąpienie Blaázsa Komoróczygo, konfrontujące lokalne materiały germańskie z rzymskimi znaleziskami i stanowiskami z Czech i Słowacji.

Liczną grupę stanowiły referaty odnoszące się do późnego okresu rzymskiego i okresu wędrówek ludów. Wystąpienie Milana Kuchaříka, Michala Bureša, Ivany Pleinerovej i Jaroslava Jiříka poświęcone było, tak datowanym, nowym znaleziskom z lewo-brzeżnej Pragi. Materiały z Pragi, tym razem z cmentarzyska w Pradze-Zličíně, były także przedmiotem prezentacji Jiřía Vávry. Tematyka grobowa kontynuowana była przez Jaromíra Beneša, który przybliżył słuchaczom problematykę pochówków psów z późnogermańskich osad w Czechach. Jiří Militký omówił szczegółowo znaleziska numizmatyczne z osad w Czechach, datowane na późny okres rzymski i okres wędrówek ludów. Peter Dresler odniósł się do zagadnień zmian w strukturze osadniczej, zachodzących od momentu pojawienia się najwcześniejszych Słowian. Referat T. Zemana, Martina Hložka i Miroslavy Gregerovej poświęcony był w całości analizie petrograficznej ceramiki z osady w Zlechovie, z kolei Kristýna Urbanová zaprezentowała tekstylia datowane na okres wędrówek ludów, pochodzące ze zbiorów Muzeum Narodowego

w Pradze. Od przedstawianego spektrum tematów nieco odbiegała (skądinąd bardzo interesujący) referat, który wygłosił Jiří Musil, traktujący o badaniach późnorzymskiej osady w oazie el-Hajez w Egipcie.

Znaczący akcent w przedstawianej sekcji chronologicznej stanowiły polskie wystąpienia. Mgr A. Reszczyńska omówiła szczegółowo wyniki prowadzonych przez siebie badań na osadzie w Trmicích-Ústí nad Labem, funkcjonującej w późnym okresie rzymskim i początkach okresu wędrówek ludów. Prof. T. Makiewicz zaprezentował imponujące wyniki badań na osadzie w Konarzewie. Szerokopłaszczyznowe prace na trasie autostrady A2 umożliwiły tu przebadanie stanowiska w całości i odsłonięcie setek obiektów, w tym pierwszych w Wielkopolsce wielkich domów halowych z okresu wędrówek ludów. Gros jego wystąpienia poświęcony był jednak domniemanym i wywołującym wiele kontrowersji, pochówkom ciałopalnym w jednej ze studni na tej osadzie. Dr D. Żychliński, niejako w nawiązaniu do poprzedniego referatu, zaprezentował również interesujące badania na datowanych na ten sam okres osadach w Gieczu i Cieślach w Wielkopolsce. Uzupełnieniem jego referatu były uwagi P. Pachulskiego, dotyczące gospodarki zwierzęcej i struktury materiałów osteologicznych na wybranych osadach w Wielkopolsce, w tym obydwu wcześniej przedstawianych.

W programie konferencji mieściła się również wycieczka do pobliskich Dolních Věstonic, jednego ze sztandarowych stanowisk archeologicznych paleolitu europejskiego. Uczestnicy konferencji mieli tam możliwość zwiedzić miejscowe muzeum, w którym prezentowane są zabytki epoki kamienia. Dalsza trasa prowadziła do Mušova, w miejsce znalezienia słynnego grobu „książęcego” z II w. n.e. oraz umocnień rzymskiego obozu marszowego z epoki wojen markomańskich. Doskonałym uzupełnieniem konferencji była zorganizowana na czas jej trwania w podziemiach zamku w Mikulowie wystawa najbardziej spektakularnych znalezisk z epoki rzymskiej z pobliskich stanowisk archeologicznych – *Římané a Germáni v kraji pod Pálavou*.

Obszerna konferencja w Mikulowie stanowiła doskonały przegląd najnowszych badań prowadzonych w Czechach, na Słowacji i w Polsce², dała

² Por. E. Droberjar, B. Komoróczy, D. Vachútova (eod.), *Barbarská sídliště. Chronologické, ekonomické a historické aspekty jejich vývoje ve světle nových archeologických výzkumů (Archeologie barbarů 2007)*. Brno 2008. Spisy Archeologického Ústavu AV ČR Brno 37.

też okazję do porównania ich wyników i wymiany doświadczeń badawczych. Zaowocowała nawiązaniem wielu kontaktów personalnych i zacieśnieniem współpracy między naukowcami. Dowodem pozy-

tywnego oddźwięku i wagi poruszanych problemów jest zamierzona kontynuacja idei spotkań *Archeologie barbarů*, tym razem w październiku 2008 roku w Sano-

Dr Piotr Luczkiewicz
Mgr Marcin Juściński
Instytut Archeologii UMCS w Lublinie
Pl. M. Curie-Skłodowskiej 4
20-031 Lublin
piotr_luczkiewicz@hotmail.com
farsoes@wp.pl